

KLICK

HUNDFOTOGRAFERING MED GLÄDJE

ÅSA JAKOBSSON

Välkommen till en värld full av skratt, misstag, tokroliga hundar, fulla minneskort och salami på mobiltelefonen!

Jag har alltid älskat bilder på mina hundar.

För en massa år sedan, innan mobiltelefonerna hade kamera, skaffade jag mig en systemkamera. Nu skulle det minsann bli bra bilder! Jag insåg snabbt att det inte är så enkelt som man kan tro – och började söka information om hundfotografering. Jag hittade ingenting. Under åren har jag därför pusslat ihop alla fotograferingstips från andra områden och kombinerat med det jag kan om hundträning. Jag har testat, funderat, experimenterat, misslyckats och snart tagit hundratusen bilder på en stor mängd hundar av olika ras och personlighet. Mest mina egna – min lilla kelpie kan vara Sveriges mest fotograferade hund ...

Nu samlar jag min erfarenhet i den bok som jag själv saknat. En bok fylld med information och tips om hur du fotograferar det bästa som finns: hundar.

Jag vill passa på att hälsa dig varmt välkommen till hundfotograferingens värld. Oavsett om du är nybörjare eller har hållit på ett tag misstänker jag att ingen har gjort det tidigare, så jag tar chansen.

Detta är en underbar och rolig värld fylld med kreativitet, skratt, misstag, belöningar, hundar som gör tokroliga saker,

fotografer som använder fel inställningar och lär sig av det, fulla minneskort, tomma batterier, flygande tennisbollar och salami på mobiltelefonen. Kom ihåg att ta det med en klacksparck. Detta är förstås något du gör för att det är roligt. Och kom också ihåg att i hundfotografering är ni två – du och din hund – och att det ska vara roligt för båda. Ta chansen att träna med din bästa kompis under tiden, och förvandla fotograferingen till en lek!

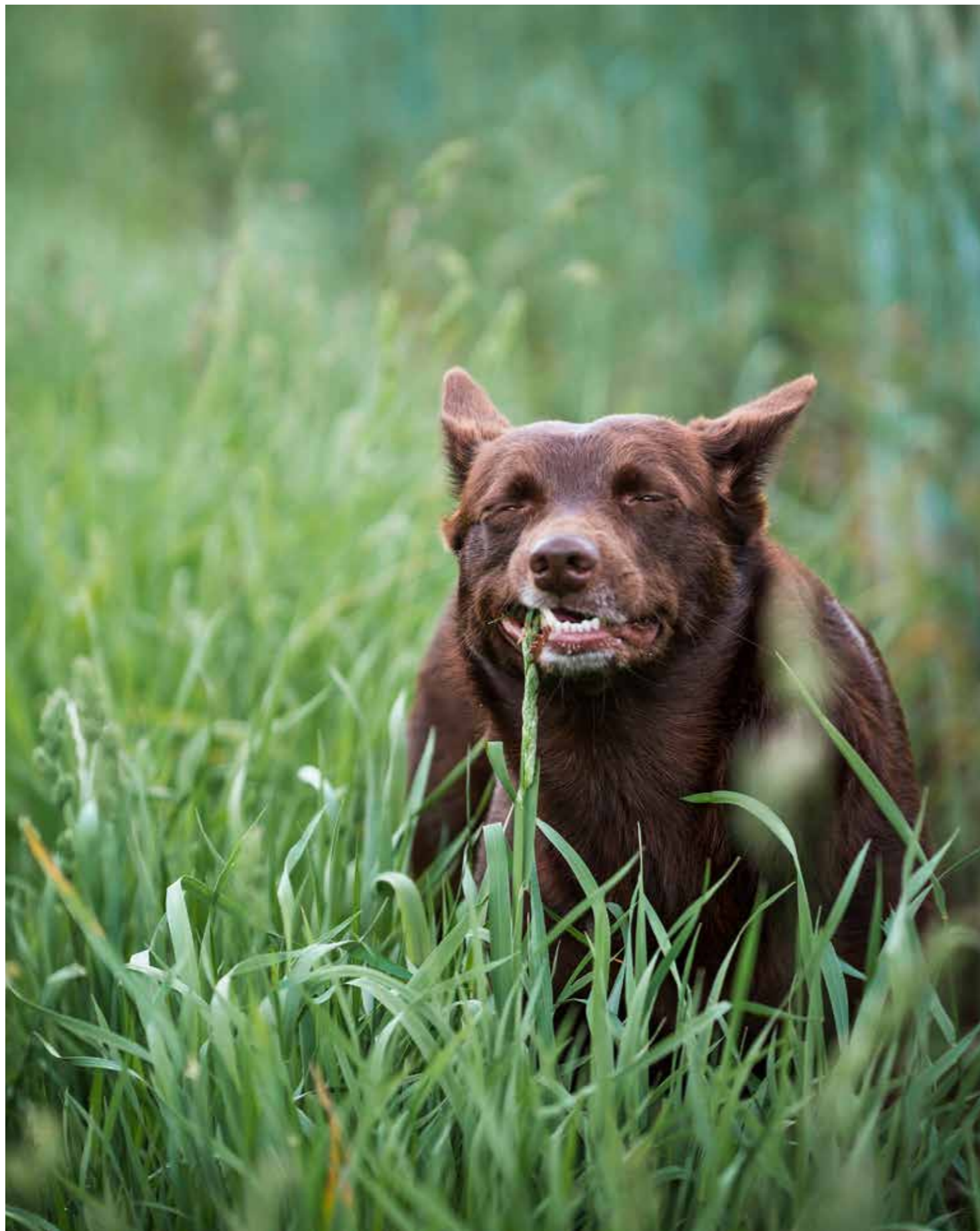
Jag hoppas att den här boken ska ge dig tips, inspiration och ny kunskap oavsett om du "bara" vill ta extra fina bilder på dina egna hundar, eller om du vill fortsätta utvecklas och fotografera också andras hundar. Du kommer att märka att det är roligt och utvecklande att fotografera, inte bara för att du får fina bilder och blir bättre på din kamera, utan också för att mycket av den träning som en bra "modellhund" behöver också är väldigt användbar i vardagen.

Jag hoppas dessutom att du, när du läser den här boken, vill slänga den ifrån dig för att istället plocka fram kameran och några godisbitar och gå ut och testa med din hund.

Välkommen till en värld där du får kombinera något av det roligaste som finns: att umgås och träna med din hund – och att fotografera.

Ana Jakobson

KLICK

HUNDFOTOGRAFERING MED GLÄDJE

INNEHÅLL

01. Innan du börjar	6
02. Grundkunskaper för fotografen	12
03. Grundkunskaper för hundtränaren	26
04. Grundkunskaper för modellen	32
05. Porträtt utomhus	42
06. Porträtt inomhus	54
07. Hund och människa	60
Inspiration	70
08. Skapa stämning med miljön	78
09. Fånga rörelsen	86
10. Mer än en hund	96
11. Fånga personligheten	102
12. Redigering	110
13. Slutord	118
14. Ordlista	122
Tack	126

© Åsa Jakobsson &
Klickerförlaget Göteborg AB, 2018

Författare Åsa Jakobsson

Redaktör Lena Gunnarsson
Klickerförlaget Göteborg AB

Korrektur Aili Lundmark
Ordateljén

Grafisk form Ludvig Aust
Aust Kommunikation AB

Foto Åsa Jakobsson, utom
porträtten av Åsa på sidan
3 och på baksidan som är
tagna av Ola Jakobsson.

ISBN 978-91-984257-3-4

Klickerförlaget Göteborg AB
info@klickerforlaget.se
www.klickerforlaget.se

Nog för att Valle är en ovanligt intelligent hund, men räkna ut hur kameran fungerar klarar han inte ... Men det var kul att få honom att se ut som om han vet vad han gör!

Bilden är tagen i skuggan bakom mitt hus, och jag placerade honom så att hans ansikte vändes mot ljuset. Även i skuggan har ljuset en riktning, så det är värt att testa olika vinklar. Jag ville ha en lugn bakgrund; buskar och gräs fungerar utmärkt till det.

För att få bakgrunden riktigt suddig använde jag en stor bländare, $f/1,6$. Med ett så kort skärpedjup var det viktigt att få hans ansikte nära kameran, så att inte kameran blev alltför oskarp.

Eftersom Valle är en hund och hundar rör på sig satte jag slutartid $1/125$. Då gör det inget om han skulle blinka eller röra lite på huvudet.

Brännvidden är 50mm, vilken avbildar på samma sätt som vårt öga ser i verkligheten. Jag ville ha en helt naturlig bild.

Valle är target-tränad och van att modellera, och han förstod snabbt att det lönade sig att sätta ansiktet mot kameran. Efter ett antal bilder med blicken in i min kamera fick han syn på något och vinklade blicken precis rätt ... KLICK! Där satt den!

02. GRUNDKUNSKAPER FÖR FOTOGRAFEN

Oavsett vilket motiv du som fotograf vill koncentrera dig på, behöver du jobba med ditt tekniska kunnande och ditt bildseende. Det tekniska kunnandet handlar om din kameran inställningar, att veta hur kameran fungerar och kunna välja inställningar efter hur du vill att slutresultatet ska bli. Detta kräver lite träning och förståelse för hur kameran fungerar men brukar gå ganska fort att lära sig. Det är bildseendet som är den stora biten, även om det inte känns så i början. Att veta vad du tycker om och hur du åstadkommer det, hur du skapar bilder som berättar och berör. Den utvecklingen tar aldrig slut!

När jag började fotografera blev jag ofta frustrerad över att mina bilder inte blev som jag ville ha dem. Kameran satte fokus på fel objekt, bilderna i skymning blev inte alls mörka och stämmningsfulla utan ljusa och brusiga, och när min hund rörde sig snabbt blev hon suddig. Så jag började söka kunskap. Jag läste böcker och bloggar och tittade på YouTube. Ganska snabbt insåg jag att jag behövde lämna autoläget och ta kontroll över min kamera.

Lämna autoläget

Autoläget, eller något av de förvalda lägena som sport eller porträtt, är ofta praktiska att börja med. Men – de bygger på att datorn i kameran bestämmer hur bilden ska bli, och du kanske vill ha något helt annat. Det är lite krångligt med inställningar till en början men jag lovar att det är värt besväret.

När du lämnar autoläget är det främst tre lägen som du bör känna till: helmanuellt (det vill säga du styr allt), bländarförval (du styr bländarstorlek och ISO, kameran justerar slutartid) och slutarförval (du styr slutartid och ISO, kameran justerar bländarstorleken). Bländarförval och slutarförval

kallas ibland halvautomatiska lägen och är de två lägen jag använder mest.

Jag kommer snabbt och enkelt att gå igenom bländare, slutare och ISO och hur du använder bländarförval och slutarförval. Fördjupningar kommer sedan i de kapitel där det är extra viktigt att kunna mer om de olika varianterna. Jag rekommenderar att du testar på din egen kamera samtidigt som du läser, så ta fram din kamera och leta upp din handbok!

Korrekt exponering

En bild skapas i kameran genom att ljus kommer in genom objektivet, passerar genom bländaren, och träffar sensorn. Det är sedan sensorn som berättar för datorn inne i kameran hur mörka eller ljusa de olika pixlarna som bilden är uppbyggd av ska vara. På så sätt blir det en bild.

Om det kommer in för mycket ljus blir bilden för ljus, det kallas överexponering. Kommer det in för lite ljus så blir bilden för mörk, det vill säga underexponerad. I en väl exponerad bild finns det detaljer i skuggor och högdagrar – de ljusa

Bilden till vänster är underexponerad, i mitten korrekt exponerad, till höger överexponerad. Vissa scener har din kamera väldigt svårt att återge korrekt. Bilden i mitten är korrekt exponerad med tanke på hunden, men då blir himlen överexponerad och vit. Bestäm dig för vad som är viktigast i bilden (oftast hunden) och låt den bli korrekt.

partierna – och bilden ser “lagom ljus” ut. Den återspeglar verkligheten så som du vill avbilda den.

Hur mycket ljus som kommer in i kameran regleras med bländaren och slutaren, och hur ljuskänslig kameran är ställs in med ISO-värdet.

Bländaren

Jag brukar beskriva kameran som ett öga och bländaren motsvarar då ögats pupill. Den blir större för att släppa in mer ljus eller mindre för att släppa in mindre ljus.

I fotovärlden använder man f-tal för att berätta hur stor bländaröppningen är: $f/2,8$ är en stor öppning, medan $f/22$ är en liten öppning. Det är alltså tvärtom mot vad som känns logiskt: ett lågt tal är en stor bländare, ett högt tal är en liten bländare. Knepig i början, men man vänjer sig.

Bländarförval har beteckningen A eller Av. När du sätter kameran på bländarförval så ställer du själv in ISO och bländarens storlek; kameran justerar sedan din slutartid så att bilden blir korrekt exponerad. ISO kommer vi till lite senare, så sätt ISO på auto tills vidare. Vad du väljer för bländarvärde

beror i första hand på vilket skärpedjup du vill ha. Vad är då skärpedjup?

Skärpedjup är hur stor del av bilden som blir skarp. Om du vill ha hela bilden skarp från grässtrået precis framför kameran till horisonten, så använder du en liten bländare – alltså höga tal: $f/18$ till $f/22$. Vill du däremot ha en suddig bakgrund och förgrund och att bara hunden är skarp så kallas det för ett kort skärpedjup. Det får du med hjälp av en stor bländare – alltså små tal: $f/1,4$ till $3,5$.

Olika objektiv har olika stora bländare; det skiljer sig alltså mellan objektiven hur stor eller liten du kan göra bländaren. Det objektiv som följer med kameran kallas “kit-objektiv” och brukar sällan ha större bländare än $3,5$. Om du tycker om suddig bakgrund och kort skärpedjup så kan det vara värt att investera i en bländare som klarar det. Jag använder ett fast 50mm (alltså ingen zoom) med största bländare $f/1,4$; det ger en fantastisk suddig bakgrund när jag önskar det.

Testa övningen på nästa sida. Du kommer då också att märka hur slutartiden förändras. Om det är lite ljus där du befinner dig – till exempel om du är inomhus – kanske slutartiden blir jättelång när du använder en mindre bländare. Det blir den

INSPIRATION

Innan vi går vidare med kapitel 8 kommer här ett par sidor med exempel på fotografier, med information om brännvidd samt inställning för bländare och slutartid. Förhoppningsvis kan de inspirera och vara till hjälp för dig som blivande hundfotograf.

Brännvidd 60 mm
ISO 200
Bländare $f/3,6$
Slutare $1/500$ s

Brännvidd 90 mm
ISO 400
Bländare $f/4,5$
Slutare $1/500$ s

09. FÅNGA RÖRELSEN

När jag började fotografera så var det actionbilder jag hade i huvudet: hund i full fart, mitt i ett hopp, upptagen av lek eller kanske utsträckt i ett galoppsprång. Jag upptäckte snabbt att det inte alls var så lätt som jag trodde. Hundar rör sig både snabbt och oförutsägbart! För att du ska slippa lite av min lååånga resa mot bra actionbilder så går jag här igenom actionfoto utifrån tre olika scenarion: hund från sidan, hund framifrån och panorering.

För att lyckas med actionbilder behöver du ha extra koll på tre saker: slutartid, seriebildstagnung och fokusering. Av dessa tre är fokuseringen definitivt det svåraste och kräver en hel del träning innan det blir riktigt bra. I detta kapitel beskriver jag därför mer ingående de två fokuseringstekniker som jag använder till just actionbilder, så att du vet vad du ska öva på.

Frys ögonblicket, hund från sidan

Slutartid

En hund rör sig snabbt. Vissa rör sig väldigt snabbt! För att kameran ska kunna frysa ögonblicket behövs därför en snabb slutartid, så att inte hunden hinner flytta sig under tiden som slutaren är öppen. Jag brukar börja på 1/500 och öka om jag märker att det blir rörelseoskarpa. Min lilla kelpie behöver 1/1000, medan min stora kelpie rör sig på ett annat sätt, vilket gör att det oftast räcker med 1/500. Om jag vill frysa vatten eller snö som flyger så behöver jag ca 1/1200–1/1500.

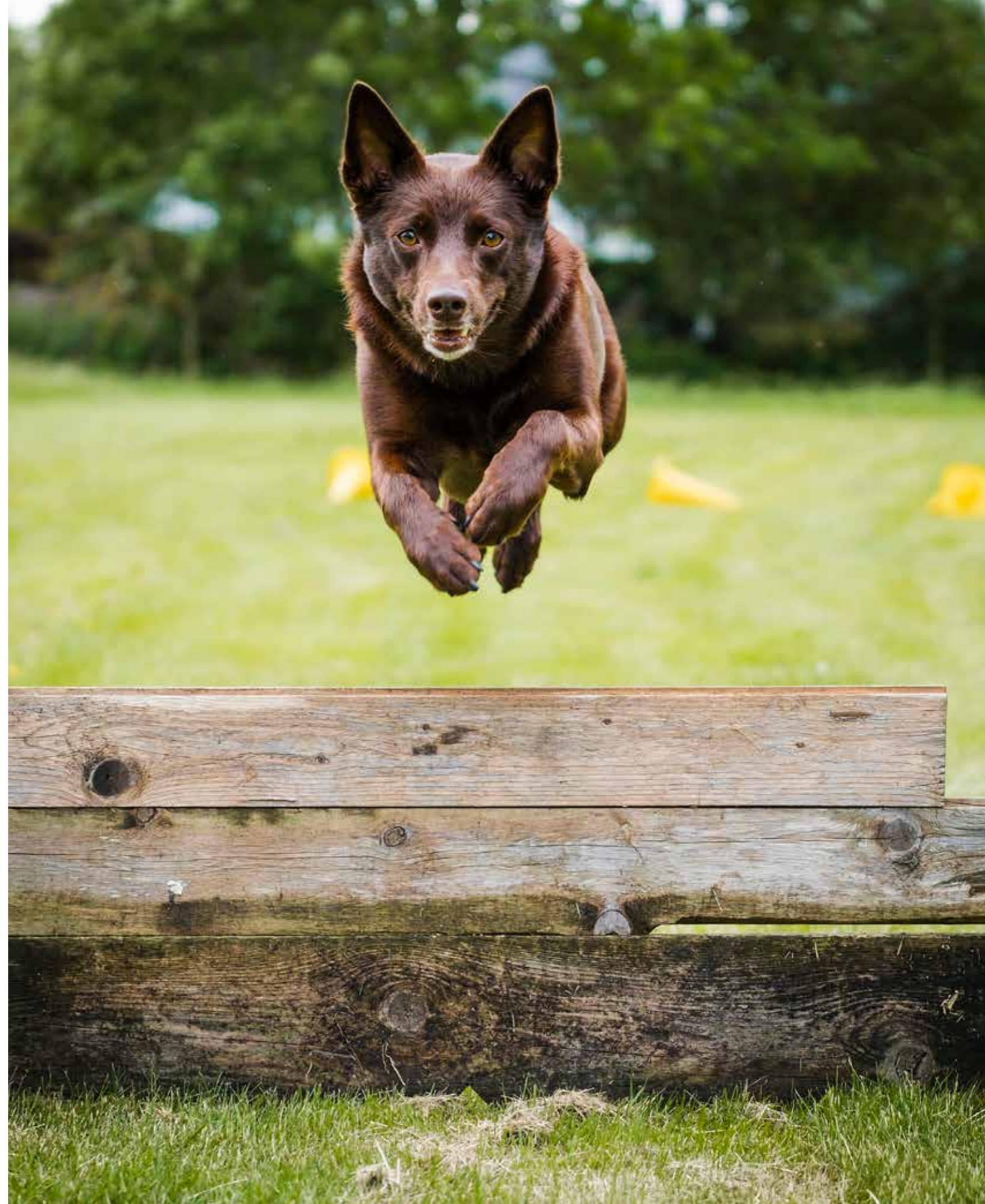
Eftersom det är slutartiden som är viktigast så brukar jag ha kameran på slutarförval, alltså läget som heter S eller Tv beroende på märke. Kameran ställer då själv in bländaren, och det brukar bli största bländaren om det inte är väldigt ljusst där vi är. Ibland räcker inte ljuset till ändå, och då höjer jag ISO. Kommer du ihåg från kapitlet ”Grundkunskaper för

fotografen” att jag tipsade dig om att testa hur högt ISO som ger bra bilder med din kamera? Här har du verkligen nytta av den kunskapen! Om du märker att du behöver höja ISO över den gränsen kan du antingen vänta till en ljusare dag eller acceptera att det blir lite oskarpa i bilden. Ibland blir det väldigt snyggt och ger en ännu starkare rörelsekänsla – vi ska kika på det senare i kapitlet.

Seriebildstagnung

Nästa nödvändighet (eller nästan i alla fall) är att du ställer in kameran på seriebildstagnung. Då fortsätter kameran ta bilder så länge du har avtryckaren nedtryckt, och chansen att du fångar exakt rätt ögonblick i en serie på tio bilder är mycket större än om du tar en ensam bild. Följ hunden med

Jag älskar att skapa bilder i datorn. Denna bild är ett collage av tre bilder: hund, maskros och bakgrund. Jag har dessutom "tänt ljuset" i maskrosen, skapat mer mörker och lyft fram reflexerna i bakgrunden som en stjärnhimmel.

Jag brukar utgå ifrån en idé jag har i huvudet och göra en enkel skiss för att veta vilka bilder jag kommer att behöva. Samma sak denna gång; jag hade en tanke om en liten hund som sitter under en maskroslampa i skymningen.

Bilderna jag har använt är tagna vid samma tillfälle, från samma vinkel och med samma inställningar. På så sätt vet jag att ljuset i bilderna kommer att passa ihop och att tonen är densamma. Sådana detaljer gör det mycket enklare att slå ihop dem på ett snyggt sätt.

Denna typ av "sagobilder" tar tid och kräver tålamod. Min grundredigering är däremot snabb och okomplicerad och syftar bara till att min bild ska se så bra och "verklig" ut som möjligt. Kameran är lite begränsad och för att bilden ska se ut som jag kommer ihåg den behövs oftast lite hjälp på traven. Sagobilder skapar jag i Photoshop, detta enorma program med oändliga möjligheter, medan min grundredigering oftast utförs i Lightroom, där jag också har mitt "bildbibliotek". Båda kan du testa gratis i 30 dagar; du laddar ner dem från Adobes hemsida. Värt besväret!

12. REDIGERING

I det här kapitlet gläntar jag på dörren till redigeringsvärlden. Jag tycker det är väldigt roligt att fortsätta arbetet med att skapa bilden framför bildskärmen. Att redigera eller inte redigera sina bilder är förstås upp till var och en – vissa föredrar att få så mycket som möjligt rätt i kameran och tycker att redigeringen är tråkig eller onödig. Jag tänker istället på redigering som ett sätt att få bilden så lik den ”verklighet” jag såg när jag fotograferade som möjligt. Den ger mig också oändliga möjligheter till att skapa fantasibilder.

Efter den introduktion till redigering som detta kapitel ger, kan du lätt fortsätta på egen hand genom att ta del av artiklar, video tutorials, handböcker, kurser med mera. Det finns hur mycket som helst att fördjupa sig i om du vill. Jag jobbar i Lightroom och Photoshop, men det jag beskriver går att göra i de allra flesta redigeringsprogram.

Varför redigera?

Jag resonerar så här: Kameran är underlägsen ögat när det gäller att återge ljus och detaljer. Det kameran fångar motsvarar inte hur jag såg scenen i fotograferingsögonblicket. Min grundredigering syftar därför till att få bilden så lik mitt minne av motivet som möjligt.

Jag kan också använda redigeringen för att förstärka en känsla i bilden eller skapa en helt ny känsla. Då är det lite mindre fokus på att återspegla verkligheten; istället skapar jag något som leder betraktarens tankar och känslor i en viss riktning.

Och till slut kan jag välja att använda bilden, eller ibland flera bilder, som bas och från den eller dem skapa något helt nytt – en fantasibild. Lite som en konstnär som skapar med färger. Jag ser fotografering som ett bildskapande. Jag tillrättalägger verkligheten för att få en så bra bild som möjligt och försöker sedan göra den ännu bättre i efterarbetet.

Fotografera i rätt format

Det första du behöver göra är att bestämma dig för om du vill redigera helt från grunden, eller om du vill ta hjälp av kamerans egna inställningar.

Vill du bestämma allt själv och behålla mesta möjliga bildinformation så fotograferar du i RAW-format. Då behöver du en så kallad råkonverterare för att konvertera bilderna till JPG, eftersom RAW inte kan läsas av de flesta bildvisningsprogram och inte heller skrivas ut eller visas på webben. RAW-bilder behöver helt enkelt framkallas digitalt. Jag jobbar med två program som hanterar RAW-filer: Lightroom, som också hjälper mig att sortera och hålla koll på mitt bildbibliotek, och Camera Raw, som är en del av Photoshop. I något av dessa program gör jag min grundredigering. Till sist konverterar jag RAW-formatet till JPG när jag sparar den redigerade versionen av bilden. En råfil är lite trist i färger och kontrast direkt när den kommer från kameran och behöver lite redigeringskärlek för att bilden ska se bra ut.

Är du mer ointresserad av redigering, eller tycker att kamerans egna inställningar gör ett bra jobb, så väljer du att fotografera i JPEG. Välj bästa möjliga kvalitet. Du kommer fortfarande att kunna redigera din bild, men kameran har fixat med färger,

Före redigering

Efter redigering

Tycker du att dina hundar är universums medelpunkt? Försitter du aldrig en chans att föreviga dem med mobilen eller kameran i alla möjliga och omöjliga situationer? Du kanske har bilder på dina hundar på väggen, som skärmläckare och på kylskåpet?

Bra! Du gillar hundar och du gillar att fotografera – då är det här boken för dig.

Du får tips om hur du kan slipa dina färdigheter som hundfotograf men också om vad du kan göra som hundtränare för att få dina modeller att vara med på alla dina upptåg. Du får veta vad du behöver tänka på för att ta det bästa hundporträttet, hur du kan skapa stämning med miljön, hur du fotograferar hundar som är i full rörelse, vad som skiljer fotografering inomhus och utomhus och mycket mer.

Boken går igenom systemkamerans många fördelar i hundfotograferingen – men vill du bara fotografera med din mobilkamera går det bra det med. Dessutom får du förstås njuta och inspireras av vackra bilder på hundar.

Åsa Jakobsson är fotograf med varierande uppdrag och onlinekurser genom KelpiePhoto. Hon är dessutom författare (har tidigare skrivit två hundböcker), driver en blogg för planering och hundträning med namnet The Creative Kelpie, är lärare på gymnasienivå i hundkunskap och fotografi och är dessutom hundinstruktör. Åsa tränar sina hundar Midori, Valle och Mårran i allt som är roligt och tävlar i tävlingslydnad och rallylydnad.

KLICKERFÖRLAGET GÖTEBORG AB, 2018
WWW.KLICKERFORLAGET.SE

